

Memorandum 2024

Een initiatief van de zes Vlaamse speerpuntclusters Catalisti, De Blauwe Cluster, Flanders' FOOD, Flux50, MEDVIA en VIL

De zes Vlaamse speerpuntclusters vervullen hun rol als clusterorganisaties zeer goed en hebben de ambitie om deze naar de toekomst toe verder te versterken. Als neutrale partner verbinden ze de ondernemingen, kennisinstellingen, burgers en overheden om via innovatie een maximale economische en maatschappelijke meerwaarde in Vlaanderen te creëren.

Zij vragen de beleidsmakers om het succesvol clusterbeleid verder te zetten en de clusterorganisaties naar de toekomst toe nog sterker te ondersteunen in hun rol als centrale actoren binnen de belangrijke innovatie ecosystemen van Vlaanderen.

Enkel met een maximale ondersteuning kunnen speerpuntclusters een blijvende positieve impact genereren op de concurrentiekracht en economische groei van de Vlaamse ondernemingen, alsook een antwoord bieden op de brede maatschappelijke uitdagingen.

Studie bevestigt kwaliteit van de speerpuntclusters

[Een recente wetenschappelijke literatuurstudie \(februari 2024\), uitgevoerd door de VUB onder leiding van Prof. Elvira Haezendonck, aangevuld met een uitgebreide stakeholdersbevraging \(KMO's, grote bedrijven, kennisinstellingen\), toont aan dat de Vlaamse Speerpuntclusters het zeer goed doen.](#)

Zij nemen alle 14 mogelijke rollen op die internationaal aan clusterorganisaties worden toegewezen. De vier belangrijkste rollen zijn:

- Samenbrengen en coördineren van diverse belanghebbenden, waaronder bedrijven, kennis- en onderzoeksorganisaties, publieke instellingen, kapitaalverstreckers en dienstverleners;
- Fungeren als een katalysator en accelerator binnen het innovatie-ecosysteem, vaak te vinden te midden van de 'quadruple helix'.
- Bevorderen van concurrentiekracht en economische groei;
- Aanmoedigen van kennisontwikkeling, kennisdeling en kennisborging in de cluster.

Unieke rol in complexe innovatie ecosystemen

De speerpuntclusters hebben een unieke rol door in een complex landschap bedrijven, kennisinstellingen en overheden samen te brengen om te innoveren, en dit vanuit een neutrale positie. Deze stakeholders bevestigen en waarderen de rol van de clusterorganisaties als centrale actor in het innovatielandschap.

De Vlaamse speerpuntclusters zijn divers in hun governance, samenstelling en aanpak, en dat is positief: zo kunnen zij maatwerk leveren en optimaal inspelen op de verschillende noden en uitdagingen die er zijn bij verschillende types ondernemingen en sectoren.

De speerpuntclusters dragen aanzienlijk bij tot de Vlaamse economische groei, wat zich vertaalt in een hogere toegevoegde waarde en productiviteit van hun lidbedrijven ten opzichte van het sectorgemiddelde, [zoals onder meer aangetoond door het Steunpunt](#)

Economie en Ondernemen/ECOOM.

Het Vlaamse speerpuntclusterbeleid is succesvol door drie grote troeven:

1. De middelen worden zeer gericht ingezet op een beperkt aantal belangrijke sectoren en thema's, waardoor het hefboomeffect groot is,
2. De speerpuntclusters zijn bedrijfsgedreven organisaties, waardoor relevantie gegarandeerd is en implementatie versneld wordt,
3. De combinatie van steun voor de basiswerking van de organisaties met steun voor het uitvoeren van projecten via toegang tot geormerkte middelen, zorgt voor een grote slagkracht.

Ambitieuw om innovatie in Vlaanderen te versterken

De zes Vlaamse speerpuntclusters drukken hierbij hun expliciete ambitie uit om hun rol in de toekomst verder op te nemen en nog te versterken. Zij vragen dan ook om het clusterbeleid verder te zetten en daarbij blijvend te waken over deze drie grote troeven.

Daarenboven kan het speerpuntclusterbeleid op volgende punten nog versterkt worden:

- Zorg voor een toereikende en verdere structurele ondersteuning van de basiswerking die in lijn is met de vele rollen die de Speerpuntclusters opnemen,
- Zet in op een werkelijk partnerschap tussen de Speerpuntclusters en de overheid, met een minimale administratieve last,
- Zorg ervoor dat het instrumentarium waarover de speerpuntclusters en hun leden kunnen beschikken zowel stabiel als voldoende flexibel is. Versterk daarbij de mogelijkheden om quadrupel helix actoren te betrekken als partner,
- Voorkom versnippering door als overheid de speerpuntclusters te erkennen als centrale actoren voor hun sectoren en thema's.

Inge Arents
www.flandersfood.com
Inge.Arents@flandersfood.com

Tine Schaerlaekens
www.catalisti.be
tschaerlaekens@catalisti.be

Liesbeth Geysels
www.vil.be
Liesbeth.Geysels@vil.be

Frederik Loeckx
www.flux50.com
frederik.loeckx@flux50.com

Ann Van Gysel
www.medvia.be
Ann.vangysel@medvia.be

Piet Opstaele
www.blauwecluster.be
piet.opstaele@blauwecluster.be